

فعل مجهول و فعل معلوم

فعل معلوم : فعلی است که به فاعل نسبت داده شده یا به عبارت دیگر فاعل و انجام دهنده آن مشخص است .

فعل مجهول : فعلی است که به مفعول به نسبت داده شده یا به عبارت دیگر فاعل و انجام دهنده آن مشخص نیست .

طریقه مجهول کردن جمله معلوم

- ۱ . فاعل را از جمله حذف می کنیم و مفعول به جانشین فاعل (نائب فاعل) می شود و حرکت فاعل را می گیرد .
 - ۲ . برای مجهول کردن فعل ماضی : عین الفعل (حرف دوم ریشه فعل) را کسره (ِ) و حروف متحرک ما قبل را به ضمه (ُ) تبدیل می کنیم . مثال : كَتَبَ : كَتَبْتُ ، اسْتَخْرَجَ : اسْتُخْرِجَ
 - ۳ . برای مجهول کردن فعل مضارع : عین الفعل (حرف دوم ریشه فعل) را فتحه (َ) و حرف مضارعه آن فعل ضمه (ُ) می گیرد . مثال : يَكْتُبُ : يُكْتُبُ ، يَسْتَخْرِجُ : يُسْتَخْرِجُ
 - ۴ . مطابقت دادن فعل از لحاظ مذکر و مؤنث با نائب فاعل (نائب فاعل مذکر باشد فعل مجهول مذکر آورده می شود نائب فاعل مؤنث باشد فعل مجهول مؤنث آورده می شود)
مثال : أَكَلَ عَلَى الْفَاكِهِةَ : أَكَلَتِ الْفَاكِهِةُ ، يَغْرِسُ الْفَلَاخُ الشَّجَرَةَ : تَغْرِسُ الشَّجَرَةَ
 - ۵ . هر گاه نائب فاعل جمع غیر عاقل باشد فعل مجهول مفرد مؤنث آورده می شود .
مثال : غَسَلَ الرَّسُولُ الْأَذْهَانَ : غُسِلَتِ الْأَذْهَانُ ، يَفْتَتِحُ الْمَدِيرُ الْمَدَارِسَ : تُفْتَتَحُ الْمَدَارِسُ
 - ۶ . اگر فاعل جمله ضمیر متصل فاعلی باشد هنگام مجهول کردن حذف می شود .
مثال : يَعْرِفُونَ الْحَقَّ : يُعْرِفُ الْحَقَّ
 - ۷ . اگر مفعول به ضمیر متصل نصبی و جری باشد که به فعل متصل شده باشد پس از حذف فاعل ضمیر مفعولی را به ضمیر متصل فاعلی تبدیل می کنیم و صیغه فعل باید براساس آن ضمیر مفعولی مشخص شود .
مثال : يَرْحَمُكُمْ اللَّهُ : تُرْحَمُونَ ، نَصَرَهمَ الْمَعْلَمُ : نُصِرُوا ، عَرَفَهَا عَلِيٌّ : عُرِفَتْ
 - ۸ . هرگاه بخواهیم فعل ماضی باب مفاعلة و باب تفاعل را مجهول کنیم الف آنها به واو تبدیل می شود .
مثال : عَاهَدَ : عُوِّدَ ، قَاتَلَ : قُوِّلَ ، تَكَاتَبَ : تَكُوِّتَبَ
- نکته : هنگام مجهول کردن فعل ماضی و مضارع به حرکت حرف آخر فعل کاری نداریم و بدون تغییر می ماند .
مثال : نَصَرَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ فِي الْحَرْبِ : نُصِرَ الْمُؤْمِنُونَ فِي الْحَرْبِ

أنواع نائب فاعل ١ . اسم ظاهر : حَفِظَ الدرسُ

٢ . ضمير بارز : الأبرياءُ يُقتَلون في فلسطين

٣ . ضمير مستتر : خُلِقَتْ (مستتر هي)

ترجمه فعل مجهول : ١ . ماضی : شد ، قُتِلَ الكافرُ : كافر كشته شد

٢ . مضارع : می شود ، يُسمَعُ صوتٌ : صدایی شنیده می شود